

УКРАЇНА

(19) UA (11) 43304 (13) A

(51) 7 A61K38/00

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ

ОПИС

ДО ДЕКЛАРАЦІЙНОГО ПАТЕНТУ
НА ВИНАХІДвидається під
відповідальність
власника
патенту

(54) СПОСІБ ЛІКУВАННЯ ЛЕГЕНЕВИХ ЗАХВОРЮВАНЬ

(21) 2001085859

(22) 21.08.2001

(24) 15.11.2001

(33) UA

(46) 15.11.2001, Бюл. № 10, 2001 р.

(72) Бойко Микола Григорович, Капустник Юрій
Олексійович, Курочка Євген Олексійович, Бойко
Дмитро Миколайович(73) Бойко Микола Григорович, UA, Капустник
Юрій Олексійович, UA, Курочка Євген Олексійо-
вич, UA, Бойко Дмитро Миколайович, UA(57) Спосіб лікування легеневиx захворювань за
допомогою тканинних біологічно активних речовин
пептидної природи, який відрізняється тим, що як
біологічно активні речовини використовують ком-
плекс водорозчинних пептидів, який містить пеп-
тиди з молекулярною масою 4-12 кД з максимумом
спектра поглинання в УФ-ділянці 200-220 нм в дозі
0,1-1 мг/кг протягом 10-21 діб.

Винахід відноситься до галузі медицини та ве-
теринарії і може бути використаний для лікування
захворювань легень різної етіології.

Відомий спосіб лікування легеневиx захворю-
вань за допомогою солкосерілу по 2 мл внутрі-
шньом'язово та пірацетаму по 5 мл внутрішньом'язо-
во протягом 10-14 днів (Прозорова Г.Г., Сильве-
стров В.П., Символоков С.И., Никитин А.В. Эффек-
тивность мембраностабилизирующей терапии у
больных хроническим обструктивным бронхитом // Тер.
арх. - 1997. - № 10. - С. 34-36.). Недоліком
цього способу є недостатня його ефективність, яка
полягає в частих рецидивах захворювання, корот-
кому періоді ремісії.

Найбільш близьким до способу, є спосіб ліку-
вання легеневиx захворювань із застосуванням
тканинної біологічно активної речовини пептидної
природи, а саме тималіну. Тималін вводиться вну-
трішньом'язово у дозі 5-20 мг кожен день (30-
100 мг на курс лікування) (Машковский М.Д. Ле-
карственные средства. - Харьков.: Торсинг, 1998. -
С. 200). Цей спосіб вибраний в якості прототипу.

Суттєвим недоліком цього способу залиша-
ється його недостатня ефективність, тому що дія
препарату спрямована переважно на стан імунної
системи, а не на стан регенерації легеневої ткани-
ни та активність альвеолярних макрофагів.

В основу винаходу покладено задачу підвище-
ння ефективності способу лікування легеневиx за-
хворювань, який спрямований на посилення реге-
nerації легеневої тканини та регуляцію активності
альвеолярних макрофагів.

Поставлена задача вирішується в способі лі-
кування легеневиx захворювань за допомогою
тканинних біологічно активних речовин пептидної
природи, в якому згідно винаходу, як біологічно ак-
тивні речовини використовують комплекс водороз-
чинних пептидів, який містить пептиди з молеку-
лярною масою 4-12 кД з максимумом спектра по-
глинання в УФ-ділянці 200-220 нм в дозі 0,1-1 мг/кг
на протязі 10-21 доби. Використовують комплекс
водорозчинних пептидів, отриманий з кільчастих
черв'яків.

Спосіб лікування легеневиx захворювань за
допомогою тканинних БАР здійснюється наступ-
ним чином: до організму хворих людей чи тварин
вводять внутрішньом'язово препарат тканинних
БАР, отриманий з кільчастих черв'яків, в дозі 0,1-
1 мг/кг ваги щоденно протягом 10-21 доби. Препа-
рат БАР кільчастих черв'яків має характерні фізи-
ко-хімічні характеристики: позитивна біуретова ре-
акція, максимум спектра поглинання в УФ-області
200-220 нм, молекулярна маса 4-12 кД.

Ефективність лікування легеневиx захворю-
вань пропонованим методом була доведена в експерименті.

Експеримент проведений на 96 статевозрілих
щурах популяції Вістар, масою 185-230 г. Протя-
гом дослідження вивчалися метаболічні та мор-
фологічні зміни у тканинах внутрішніх органів та
крові тварин з експериментальним запальним за-
хворюванням легень під впливом тканинної БАР.
Характеристика експериментальних груп наведена
нижче – див. табл. 1.

(19) UA (11) 43304 (13) A

Групування експериментів на щурах

№ п/п	Група щурів	Кількість тварин	Препарат, доза	Тривалість досліду (дні)
1	Інтактні	10	—	51
2	Інтактні	10	—	81
3	Інтактні	10	—	111
4	Легеневе захворювання I етап	11	Препарат БАР, 0,12 мг/кг	51
5	Легеневе захворювання II етап	13	Препарат БАР, 0,12 мг/кг	81
6	Легеневе захворювання III етап	12	Препарат БАР, 0,12 мг/кг	111
7	Легеневе захворювання I етап	10	—	51
8	Легеневе захворювання II етап	10	—	81
9	Легеневе захворювання III етап	10	—	111

З метою моделювання захворювання легень щурам трансторакальним шляхом вводили в паренхіму легень спиртовий розчин туші в кількості 0,2 мл на 100 г маси тіла з наступним одноразовим введенням у хвостову вену 25% суспензії курячих еритроцитів через 20 днів у кількості 0,15-0,2 мл на 100 г маси тіла (Патент на винахід № 21688А. Спосіб моделювання хронічних неспецифічних захворювань легень з гіпертонією малого кола кровообігу (Яценко В.П., Блонська Л.Ф., Колесова Н.А., Віслова С.В., Стеченко Л.О., Ан-

ресенко Т.В., Французова С.Б., Антоненко Л.І. // Офіційний бюллетень Держпатенту України. - 1998. - № 1).

Вивчався вплив препарату тканинних БАР на етапах розвитку експериментальної патології. Препарат вводився з 40-го по 50-й день, з 70-го по 80-й день, з 100-го по 110-й день після введення курячих еритроцитів. Евтаназію проводили на 51-й (I етап), 81-й (II етап), 111-й (III етап) день експерименту.

Таблиця 2

Використані біохімічні методи дослідження

№ п/п	Показник	Тканина	Метод визначення
1	Малоновий діальдегід, у т.ч. через 1,5 години інкубації	Сироватка крові	Ю.А. Владимиров, А.И. Арчаков, 1972
2	Малоновий діальдегід, у т.ч. через 1,5 години інкубації	Легенева тканина	Ю.А. Владимиров, А.И. Арчаков, 1972
3	Дієнові кон'югати	Сироватка крові	Гаврилов В.Б., Мишкорудная М.И., 1983
4	Дієнові кон'югати	Легенева тканина	Гаврилов В.Б., Мишкорудная М.И., 1983
5	Церулоплазмін	Сироватка крові	О.Б. Северина та співавт., 1986
6	СОД	Кров	О.С. Брусов та співавт., 1978
7	СОД	Легенева тканина	О.С. Брусов та співавт., 1978
8	Каталаза	Кров	Н.Н. Пушкіна, 1963
9	Каталаза	Легенева тканина	Н.Н. Пушкіна, 1963

Гістологічні препарати легень фарбували гематоксилином-еозином; по Ван Гізону з дофарбовуванням по Харту; по Шикі і Хейлу (див. табл. 2).

В групі тварин, яким вводився препарат тканинних БАР, спостерігалось зниження інтенсивності процесів перекисного окислення ліпідів в тканині легень та сироватці крові у порівнянні з контрольною групою. Рівень МДА в тканині легень у щурів контрольної групи складав $62,2 \pm 2,1$ мкмоль/л, у групі, де вводився препарат тканинних БАР - $38,3 \pm 3,0$ мкмоль/л ($p < 0,001$). Зменшився приріст МДА після 1,5 годин інкубації - відповідно $27,4 \pm 1,7$ мкмоль/л і $13,7 \pm 2,6$ мкмоль/л ($p < 0,001$). Знизився рівень дієнових кон'югатів - відповідно $0,43 \pm 0,04$ мкмоль/л і $0,31 \pm 0,2$ мкмоль/л ($p < 0,001$). Спостерігалось підвищення рівня супероксиддисмутази у сироватці крові - відповідно $2,08 \pm 0,06$ ум.

од. і $2,84 \pm 0,04$ ум. од. ($p < 0,001$). Підвищилася активність церулоплазміну в сироватці крові - відповідно $292,1 \pm 9,5$ мг/л і $364,7 \pm 10,8$ мг/л ($p < 0,001$). Підвищився рівень каталази - відповідно $3,82 \pm 0,12$ од./ 10^6 еритроцитів і $4,31 \pm 0,08$ од./ 10^6 еритроцитів ($p < 0,001$).

В препаратах легень щурів контрольної групи на I та II етапах виявлялася велика кількість туші як в просвіті, так і в стінках альвеол. Альвеолярні перетинки були потовщені внаслідок густої лейкоцитарної інфільтрації з домінуванням макрофагів і плазмочитів. На деяких ділянках альвеоли зникали, залишався лише вузький альвеолярний хід. В інших ділянках препаратів навпаки, альвеолярний хід був різко розширений, а потоншені міжальвеолярні перетинки ушкоджені. Тобто, мав місце фокальний дистелектаз і емфізема легень. Виявлялися лейкоцитарні інфільтрати навколо судин мік-

роциркуляторного русла і інфільтрація їх стінок. Мали місце морфологічні ознаки активації альвеолоцитів II типу: ядро велике, темнувате, хроматин дрібнодисперсний по всій площі ядра, іноді є ядерце, цитоплазма об'ємна, світла, еозинофільна.

У слизовій оболонці респіраторних бронхіол спостерігалася перебудова епітелію у багаторядний, у їх просвіті - злушені клітини, секрет. Власна пластинка слизової оболонки бронхів, а місцями і м'язовий шар та перибронхіальний простір були склерозовані. Спостерігалася гіперплазія (з картиною "зоряного неба") лімфоїдної тканини, яка асоційована з бронхами.

Визначалися ознаки гіпертензії малого кола кровообігу: стінки дрібних гілок легеневої артерії і артеріол гіпертрофовані настільки, що просвіт судин майже не виявлявся.

У препаратах тварин, яким вводився препарат тканинних БАР, на I і II етапах в легенях виявлено помітно менше туші, ніж в контрольній групі. У альвеолах частки туші мали дрібнозернистий вигляд. Макрофагально-лімфоцитарна інфільтрація стромі легень і дрібних судин виражена в меншій мірі, причому домінували макрофаги. Лімфоїдна тканина, яка асоційована з бронхами, гіперплазована, як і в контрольній групі. Спостерігалася підвищення кількості секрету келихоподібних клітин.

На гістологічних препаратах шурів контрольної групи на III етапі у легеневій тканині, спостерігалися ділянки дистелектазів та емфіземи значної площі. Виявлялося значне склерозування безповітряних ділянок легень. Середні та дрібні тверди частинки туші виявлялися у невеликій кількості. Спостерігалися перивазальні макрофагально-лімфоци-

тарні інфільтрати. У аналогічного складу інфільтратах в ділянках дистелектазів знаходилась велика кількість фібробластів. У повітряних ділянках легень спостерігалася збільшення кількості пневмоцитів II типу, морфофункціональна активність яких варіювала від високого ступеня напруги до виснаження.

У групі тварин, яким вводився препарат тканинних БАР, у порівнянні з контрольною групою, відзначалася зменшена кількість неутілізованої туші. Тканина легень була більш повітряна, ділянки дистелектазів і емфіземи - малої площі, слизова оболонка бронхів - не ушкоджена. Спостерігалася збільшення об'єму лімфоїдної тканини, яка асоційована з бронхами. Макрофагально-лімфоцитарні перивазальні інфільтрати були мінімальні або відсутні. Пневмоцити II типу та альвеолярні макрофаги багаточисельні і високоактивні. Фібробласти і фіброцити у стромі легень зустрічалися значно рідше, ніж у контрольній групі.

Таким чином, введення препарату тканинних БАР сприяло зниженню інтенсивності перекисного окислення ліпідів в крові та легеневій тканині, підвищенню активності антиоксидантних ферментів в крові, мало виражену протизапальну дію, прискорювало регенерацію легеневої тканини, гальмувало розвиток емфіземи легень.

Використання пропонованого способу лікування захворювань легень дозволяє у порівнянні з прототипом розширити сферу застосування препарату тканинних БАР, а також має виражений позитивний на перебіг запального процесу при легневих захворюваннях, що виявляється по зміні біохімічних та морфологічних показників.

ДП "Український інститут промислової власності" (Укрпатент)
Україна, 01133, Київ-133, бульв. Лесі Українки, 26
(044) 295-81-42, 295-61-97

Підписано до друку _____ 2002 р. Формат 60х84 1/8.
Обсяг _____ обл.-вид. арк. Тираж 50 прим. Зам. _____

УкрІНТЕІ, 03680, Київ-39 МСП, вул. Горького, 180.
(044) 268-25-22
